

Sygn. I C 67/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	sędzia (del.) Hanna Kafłak-Januszko
Protokolant:	stażysta Agata Dauksza

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2020 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z powództwa D. B., H. B. (1), E. W., F. W. (1), M. K., S. K.

przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. oddała powództwo

II. nie obciąża powodów kosztami procesu

III. nie obciąża powodów nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Na oryginale właściwy podpis

I C 67/17

UZASADNIENIE

Powodowie D. B., H. B., E. W., F. W., M. K. S. K. 16.01.2017 r. pozwali (...)w W. o pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych w postaci 7 bankowych tytułów egzekucyjnych (opis na k. 3 – od 2001 r. do 2006 r.), zaopatrzonych przez sąd klauzulami wykonalności, zarzucając przedawnienie i częściową spłatę.

P o z w a n y wniósł o oddalenie powództwa, przytaczając ciąg czynności, które udaremniły przedawnienie.

Sąd ustalił, co następuje

Pozwany, działający wówczas pod nazwą jak w treści tytułów egzekucyjnych, stanowiących przedmiot powództwa, wystawił je, gdyż D. B. i H. B. (1) jako kredytobiorcy (pozostali powodowie byli poręczycielami) w 2000 r. zaprzestali terminowej spłaty umowy kredytu, która miała nastąpić do 31.03.2003 r. Raty kredytu wymagalne były co kwartał i pozwany co do każdej z nich jako nieuregulowanej - zaczął wystawiać więc bankowy tytuł egzekucyjny, a ostatni dotyczył zwrotu dopłat otrzymanych do oprocentowania. Kredyt był bowiem preferencyjny, gdyż część odsetek od należności spłaconych w terminie miała pokrywać (...).

Pozwany sukcesywnie, nie przekraczając 3 –letniego terminu od wystawienia tytułów - występował o nadanie im - klauzul wykonalności.

Nadto już po powstaniu pierwszego tytułu wykonawczego kredytobiorcy 8.10.2001r., 29.05.2002 r. i 30.07.2003r. zawarli z pozwanym umowy zabezpieczenia spłaty przez przewłaszczenie rzeczy. By rozpocząć zaspokojenie należności z tych rzeczy, pozwany wystąpił w wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności, który został uwzględniony postanowieniem z 10.03.2006 r.

Na podstawie pierwszego bankowego tytułu egzekucyjnego z 26.09.2001r., opatrzonego klauzulą wykonalności postanowieniem z 13.12.2001 r., prowadzona była egzekucja (...), lecz 19.07.2002 r. został zwrócony pozwanemu wobec braku jakiegokolwiek spłaty.

Na podstawie drugiego tytułu z 21.02.2002 r., opatrzonego klauzulą wykonalności postanowieniem z 27.03.2002 r., pozwany uzyskał częściową spłatę w toku egzekucji, ale 1.08.2005 r. także został zwrócony.

Dochodziło też do innych czynności z zakresu przerywania biegu przedawnienia :

- 9.01.2003 r. H. B. wystąpił z wnioskiem o udzielenie promesy zwolnienia hipoteki,
- 27.09.2003 r. S. i M. K. wnieśli o zaniechanie egzekucji wobec nich,
- 24.04.2002 r. i 20.03.2002 r. oświadczenie potwierdzające istnienie długu złożyli E. i F. W. (2),
- 1.01.2006 r. wpłynęło do pozwanego pismo H. B. z wnioskiem o zaprzestanie egzekucji z deklaracją dobrowolnej spłaty,
- 7.01.2013 r. kredytobiorcy w złożonym piśmie także potwierdzali dług.

O kolejne postępowanie egzekucyjne pozwany wniósł pismem 17.02.2006 r. W toku tej długotrwałej egzekucji ((...)) pozwany w uzgodnieniu z powodami kilkakrotnie składał wnioski o zawieszenie postępowania egzekucyjnego, a potem wnioskował o podjęcie, starając się, by nie przekroczyć roku od otrzymania postanowień o zawieszeniu. Postępowanie to zostało umorzone co do kredytobiorców wobec braku majątku po przeprowadzeniu egzekucji z nieruchomości postanowieniem z 14.10.2013 r. (k. 678 akt (...)), które pozwanemu zostało doręczone 28.11.2013r. (k. 708).

(fakty przyznane, a nadto dowód z dokumentów – k. 113-243, 323-338,479-484)

10.02.2014 r. odnotowano wpływ do komornika pisma pozwanego z datą 7.02.2014 r. (piątek), przesłanego mailem z 7.02.2014 r. z godz. 14.12 i faksem wysłanym w tym dniu o godz. 14.07 z zapowiedzią, że nadane zostało także pocztą (k. 679-681) o odwieszenie postępowania co do pozostałych dłużników, by nie doszło do jego umorzenia oraz z wnioskiem o kontynuowanie postępowania.

Pismo przesłane pocztą wpłynęło do komornika w czwartek 12.02.2014 r. (k. 682-683) i na tej podstawie przeprowadzono dodatkową rozmowę z wierzycielem, odnotowując datę maila z prezentaty kancelarii 11.04.2014 r., czyli wtorkową (k. 684).

Postanowieniem z 12.02.2014 r. komornik uwzględnił wniosek i podjął postępowanie, podając w uzasadnienie, że było zawieszona na podstawie postanowienia z 7.02.2013 r. (k. 685). W piśmie z tego dnia do wierzyciela odnotowano, że wniosek był z 7.02.2014 r. (wpłynął 12.02.2012 r.) i dlatego postępowanie podjęto (k. 686). Odpis postanowienia doręczono dłużnikom w lutym 2014 r. (k. 709-711, 713).

Pismem z 14.10.2015 r. komornik wezwał wierzyciela o zaliczkę (jako warunku podjęcia czynności), podał, jakie dochody uzyskują dłużnicy i zobowiązał do sprecyzowania kierunku egzekucji (pisma k. 687-689, odebrane 4.11.2015 r. k. 690).

Pismem z 2.12.2015 r. komornik zapowiedział umorzenie postępowania wobec niewskazania majątku, z którego można prowadzić egzekucję i braku zaliczki.(k. 691)

15.03.2016 r. komornik podjął czynności zgodnie z informacjami o dochodach dłużników, sygnalizowanymi w piśmie z 14.10.2015 r. oraz udzielił informacji na pismo dłużników z 11.03.2016 r., że postępowania zostało umorzone co do kredytobiorców (k. 702-705). Postanowienie doręczono dłużnikom w marcu 2016 r. (k. 716, 718-720).

Dłużnicy wnieśli skargę na czynność komornika zakresie opisanych czynności egzekucyjnych, zarzucając, że nie byli informowani o podjęciu postępowania aż do czynności z 15.03.2016 r.

Komornik w odpowiedzi uznał skargę za zasadną, co skutkowało umorzeniem postępowania sądowego co do niej. Decyzje te nie zostały zaskarżone. Komornik stwierdził, że wniosek o podjęcie postępowania złożono 12.02.2014 r., a więc po roku od zawieszenia postępowania 7.02.2013 r. i dlatego postępowanie podlegało umorzeniu na podstawie art. 823 kpc. 5.04.2016 r. komornik postanowił zwrócić wierzycielowi tytuł wykonawczy i zakończyć postępowanie egzekucyjne, uzasadniając, że wobec wcześniej podanych okoliczności - umorzenie nastąpiło z mocy prawa. Na tym postępowanie egzekucyjne zostało zakończone, a tytuły wykonawcze zwrócono powodowi.

(dowód: akta ww. postępowania oraz (...) SR w L.)

Na podstawie wniosku pozwanego z 10.10.2016 r. (wpłynął do komornika 11.10.2016 r. k. 240) ponownie wszczęto egzekucji co do wszystkich powodów (sprawa (...))prowadzona przez Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym dla (...) D. L.).

Zawiadomienia o wszczęciu egzekucji powodom doręczono 28-29.12.2016 r. (k. 26-33)

(dowód: akta ww. postępowania)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 840 kpc :

§ 1. Dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

- 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu (...);
- 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; (...).

Niewątpliwie zarzut przedawnienia jest jedną z podstaw do zastosowania powyżej przytoczonej regulacji¹. Nie może nią natomiast być spłata zobowiązania, gdyż powoduje ona wygaśnięcie tytułu egzekucyjnego w części zrealizowanej², a przy tym nie została wskazana spłata nie ujęta w rozliczeniu zadłużenia (art. 6 kc).

Pozwany przedstawił stanowisko w sprawie tak drobiazgowo, że gdyby istniała do tego podstawa jak w art. 357 § 6 kpc, sąd mógłby odstąpić od uzasadnienia. Krok po kroku bowiem podał z omówieniem prawnym daty czynności, wskazując czynności przerywające przedawnienie, dokonywane tak, by nie przekroczyć 3-letniego terminu (art. 118,123,124 kc³). W piśmie z 1.06.2018 r. (k. 320 i n.) objaśnił także kwestie prawne⁴, które zakłóciły wnioski pierwszej opinii biegłego, sprawdzającego prawidłowość spornego zadłużenia. W kolejnych pismach pozwany przedstawił, jak przeprowadzał rozliczenie, w tym w nawiązaniu do opinii dodatkowej. W rezultacie powodowie nie powoływali się na

ten dowód, więc także sąd nie stwierdził takiej potrzeby, zwłaszcza że nie wynikało z niej, by egzekucja była prowadzona ponad zakres zadłużenia.

Ostatecznie w sprawie jako kwestia sporna pozostała ocena sytuacji zaistniałej w sprawie (...) odnośnie do powodów – poręczycieli (zob. też k. 108 pkt II odpowiedzi na pozew), tj. czy doszło do umorzenia egzekucji z mocy prawa, jak uznał komornik po zapoznaniu się ze skargą dłużników na podjęte co do nich czynności egzekucyjnych. Gdyby skutek ten nastąpił, aktualny byłby zarzut przedawnienia, gdyż skutek jego przerwania wskutek wszczęcia postępowania wobec tych powodów - zostałyby zniweczone.

Wpierw w oparciu o zasady art. 233 § 1 kpc należało stwierdzić, kiedy wpłynął wniosek o podjęcie postępowania co do dłużników poręczycieli, gdyż na umorzeniu zaważyła odmienna ocena tego faktu przez komornika. Podejmując postępowanie, uznał złożenie wniosku w terminie, a następnie podważył przebieg prowadzonego przez siebie postępowania. W tej sytuacji sąd stwierdził, że zobowiązanie komornika do wyjaśnienia wątpliwości jest zbędne, gdyż pozostało dokonać ustaleń zgodnie z dokumentacją akt sprawy. Widoczne jest, że w terminie, gdyż 7.02.2014 r., czyli w ostatnim dniu rocznego terminu (art. 112 kc) wierzyciel przesłał wniosek o podjęcie dotknięty brakami formalnymi. Wniosek nie został bowiem złożony w oryginale, lecz przesłany mailem i faksem (w godzinach powszechnie uważanych za godziny pracy urzędów, więc działać powinna także kancelaria komornika). W tej sytuacji nie jest wiadome, dlaczego nie opatrzone tych dokumentów prezentatą daty wpływu, a także kwestii tej nie wyjaśniono także w odpowiedzi na skargę 5. Niewątpliwie jest, że dokumenty w aktach egzekucyjnych zawierają daty przesłania maila i faksu, których nie sposób podważyć. W konsekwencji skoro w ślad za nimi nadszedł, bez wezwania, formalnie prawidłowo wniesiony - wniosek nadesłany pocztą, to doszło do usunięcia braków w trybie art. 130 ust. 1 i 3 w zw. z art. 13 § 2 kpc⁶. Zatem twierdzenie, że doszło do umorzenia postępowania z mocy prawa na podstawie art. 823 kpc⁷ nie było zasadne.

Natomiast ze względu na specyfikę instytucji umorzenia postępowania egzekucyjnego z mocy prawa (obecnie przepisana do at. 824 kpc⁸) - nieprawidłowe zakończenie postępowania egzekucyjnego na tej podstawie - nie może prowadzić do unicestwienia przerwy w przedawnieniu, powstałej wskutek wszczęcia tego postępowania. A niezaskarżenie postanowienia komornika stwierdzającego zakończenie postępowania ze względu na umorzenie postępowania z mocy prawa, nie może podważać tego wniosku⁹. Umorzenie następuje bowiem niezależnie od wydania postanowienia co do tej kwestii, a wierzyciel wnosząc skargę może jedynie dążyć do ustalenia, czy organ egzekucyjny prawidłowo zakończył postępowanie, powołując się na bezczynność wierzyciela¹⁰. W tym wypadku wierzyciel zdecydował się zwrócić o kontynuację egzekucji do innego komornika, zachowując terminy do realizacji tytułów, objętych sporem.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Nadmienić można, że w okolicznościach sprawy - na wypadek upatrywania daty 12.02.2016 r. jako dnia złożenia wniosku o podjęcie postępowania - do rozważania byłby art. 5 kc, skoro nowa regulacja przewidziała jego uszczegółowienie w art. 117¹ kc. Od przedsiębiorców wymaga się podwyższonej staranności, ale stwierdzenia przedawnienia w tak granicznej sytuacji prowadzi do wątpliwości (abstrahując od braku dynamiki postępowania egzekucyjnego, ale wiązała się ona także z respektowaniem oczekiwań poręczycieli, by nie prowadzić przeciwko nim postępowania).

Sąd orzekł o kosztach jednak na podstawie art. 102 kpc w zw. z art. 113 ust. 1 i 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Sąd miał na uwadze, że powództwo było wniesione głównie ze względu na poręczycieli, którzy mieli trudności w rozeznaniu się w wielkości obciążenia, pozwany sam uwzględniał w toku egzekucji brak środków u dłużników, a przebieg postępowania egzekucyjnego doprowadził do wątpliwości, które zostały dopiero obecnie poddane ocenie sądu jak w niniejszym rozstrzygnięciu.

1 Art. 117 kc

§ 1. Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu.

§ 2. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne.

2 jest to utrwalony pogląd prawny, por. min. orzecznictwo w pkt. III odpowiedzi na pozew

3 w tym zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z 23.11.2011 r. w sprawie (...), gdzie wyrażono został pogląd, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przerywa bieg terminu przedawnienia jako czynność zmierzająca bezpośrednio do dochodzenia roszczenia

4 związane głównie z szczegółową regulacją dopłat kredytu preferencyjnego, jak i stosowaniem art. 482 kc przy zastrzeżeniu przez sąd, że przewidziany w nim zakaz nie dotyczy odsetek do odsetek kapitałowych – por. teza 10 w komentarzu pod red. K. O. w L.

5 dlatego właśnie sąd stwierdził, że dopytanie komornika nic nie wniesie do sprawy, skoro na tamtym etapie kontroli poprzestał tylko na danych z prezentaty i nawet nie próbował odnieść się do kwestii formalnoprawnych związanych z zasadami wnoszenia pism, które ważyły na ocenie terminu niezależnie od wyjaśnień o organizacji pracy kancelarii, jakie komornik by złożył

6 vide k.2 akt (...), gdzie komornik obecnie prowadzący postępowania egzekucyjne w takim właśnie trybie wzywał do uzupełnienia wniosku o wszczęcie egzekucji

7 a co za tym idzie skutków jak w art. 182 § 2 kpc – zob. orzeczenie SN z 10.10.2003 r. (...)

8 by poprzez wymóg postanowienia o umorzeniu zapewnić kontrolę omawianego skutku procesowego - zob. komentarz pod red. J. do 823 kpc w L.

9 postanowienie o umorzeniu postępowania wydane na podstawie art. 823 kpc stwierdza jedynie fakt umorzenia z mocy prawa i nie jest ono niezbędne, aby skutek ten nastąpił (ob. wyrok SN z 21.11.2012 r., (...), L.).

10 zob. wyrok SN z 30.03.1998 r., (...)